

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **JUDr. R. K.**, zastoupeného JUDr. Pavlem Polákem, advokátem se sídlem Liběšice 89, proti žalovanému: **ředitel Policie České republiky, Správy Severočeského kraje**, se sídlem Lidické náměstí 2, Ústí nad Labem, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2008, č. j. 862, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 3. 2009, č. j. 15 Ca 283/2008 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ředitele Policie České republiky, Správy Severočeského kraje, ze dne 4. 9. 2008, č. j. 862. Žalovaný jím podle ust. § 190 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“), zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí ředitele Okresního ředitelství Policie ČR Litoměřice ve věcech kázeňských č. 315/2008, ze dne 27. 6. 2008. Krajský soud v Ústí nad Labem vycházel z následujícího skutkového stavu:

Opatřením Okresního státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 28. 1. 2008, č. j. SZN 1057/2007-8, byl policejnímu orgánu podle § 159a odst. 1 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, odevzdán ke kázeňskému projednání skutek, kterého se

stěžovatel dopustil tím, že ve službě dne 24. 9. 2007 kolem 14.40 v Eliášově ulici před domem č. p. 7 v Litoměřicích při couvání se služebním vozidlem Policie ČR zn. Škoda Fabia RZ X, které chtěl zaparkovat do kolmého stání na levé straně vozovky, přehlédl zezadu příjezdějíci motocykl zn. Honda RZ X, který přijel od centra města přes nepřehledný vrchol stoupání, tomu nedal přednost, čímž došlo ke střetu obou vozidel, v důsledku čehož řidič motocyklu J. K. a jeho spolujezdkyně K. N. při pádu na vozovku utrpěli zranění, neboť ve věci nešlo o podezření z trestného činu.

Z vysvětlení podaného stěžovatelem podle § 158 trestního řádu dne 30. 10. 2007 vyplývá, že když příjezděl k místu dopravní nehody směrem od centra města do kopce k budově okresního ředitelství, pohledem do zpětného zrcátka se přesvědčil, zda za ním něco nejede, v dohledu nebylo žádné vozidlo. Poté co zjistil, že se v protisměru neblíží žádné vozidlo, začal couvat. Rozjížděl se velmi pomalu. V době, kdy byl zadní částí vozidla uprostřed vozovky, uslyšel a ucítil náraz do zadní části služebního vozidla, jakoby spíše zprava na střed. Okamžitě zůstal s vozidlem stát. Otevřel dveře vozidla, podíval se dozadu, do čeho mohl najet, nic neviděl. Když se vracel pohledem zpět, zaregistroval motocykl, který ležel v prostoru stání č. 4. K tvrzení řidiče motocyklu, že během couvacího manévru v jednu chvíli zastavil a poté znovu začal couvat, uvedl, že couval krokem plynule, není si vědom, že by při couvání zastavoval.

Podle úředního záznamu ze dne 24. 9. 2007 řidič motocyklu J. K. v rámci podání vysvětlení podle § 158 trestního řádu uvedl, že přejel horizont a přijel na křižovatku po hlavní silnici. Po přejetí křižovatky pokračoval rovně. Při přejetí horizontu uviděl, jak u pravého okraje silnice stojí nějaké osobní vozidlo, které v tu dobu začalo couvat vlevo přes jeho jízdní dráhu. Zajíždělo na vyhrazené parkoviště před budovu okresního ředitelství Policie ČR. Nechtěl brzdit, protože by došlo ke smyku motocyklu. Rychle prý nejel a rychlost nedokáže určit. Proto chtěl vozidlo objet vlevo. V té chvíli vozidlo zastavilo. V době, kdy vozidlo již objížděl, tak se znovu rozjelo a narazilo do pravého boku jeho motocyklu a tím došlo ke střetu obou vozidel a následnému pádu obou motocyklistů na vozovku. Dne 4. 12. 2007 doplnil, že rychlost určitě nepřekročil, protože mu to do kopce nejede víc než 45 km/hod. Odhadl, že mohl jet rychlostí 35 až 40 km/hod, před přechodem ještě trochu brzdil a pak jel bez plynu.

K. N. v rámci podání vysvětlení podle § 158 trestního řádu dne 4. 12. 2007 uvedla, že když vyjeli na kopeček, všimla si, že modrá Fabia vycouvala z parkoviště na levé straně asi tak půl metru do silnice, a pak zastavila. Oni chtěli vozidlo objet a to se znovu rozjelo.

Mgr. H. podle úředního záznamu ze dne 24. 9. 2007 v rámci telefonního hovoru uvedla, že viděla, jak u pravého okraje silnice zastavilo vozidlo, v tu chvíli zaregistrovala příjezdějíci motocykl jedoucí od centra města. Ve stejnou chvíli, kdy se motocykl již skoro míjel s osobním vozidlem, začal řidič vozidla pomalu couvat, zřejmě chtěl zaparkovat kolmo k chodníku k dalším vozidlům před budovou policie.

Přípisem ze dne 13. 2. 2008 zahájil správní orgán I. stupně řízení o jednání, které mělo znaky přestupku. V rámci dokazování uložil správní orgán ustanovenému znalci vypracování znaleckého posudku k vyjasnění příčin a zavinění dopravní nehody, který obdržel dne 30. 5. 2008.

J. K. ve svědecké výpovědi dne 9. 6. 2008 k otázce, kdy vozidlo stěžovatele zaregistroval poprvé, uvedl, že když vyjel na horizont, před křižovatkou B. Němcové se rozhlédl, projel křižovátku. Vozidlo stálo rovnoběžně s chodníkem na pravé straně vozovky. Couvací světla nesvítla, ale ve zlomku sekundy se rozsvítla, vozidlo se začalo rozjíždět, poté zastavilo, rozsvítla se brzdová světla, má za to, že zhasla couvací světla. Má za to, že vozidlo popojelo směrem dopředu. Když vozidlo podruhé začalo couvat, nebylo v konečném postavení, měl v té době dostatečný prostor pro objetí vozidla.

Mgr. H. ve svědecké výpovědi dne 9. 6. 2008 uvedla, že přišla na křižovátku po pravé straně, po levé straně přes křižovátku je přechod. Měla v úmyslu přejít silnici ne po přechodu. Jak přicházela k chodníku, už viděla vpravo osobní vozidlo, nějak se štelovalo, registrovala více pohybů, nebyl to jeden plynulý pohyb. Vozidlo se snažilo zacouvat a srovnat se do pozice kolmo k chodníku na druhé straně. Pak vozidlo bylo v klidu a v té době přijel motocykl ve směru od ulice Palachova, jel do kopce. Motocykl je minul, ona vykročila do silnice, najednou ve velmi krátkém okamžiku uviděla, jak motocykl objíždí vozidlo, vozidlo se dalo do pohybu a tím došlo ke střetu. Motocykl nejdříve slyšela, pak jej uviděla před přechodem, jak se blížil k horizontu, vozidlo bylo v té době podle jejího názoru ještě v klidu, bylo v té době nasměrováno, ona viděla celý průjezd motocyklu, sledovala jej po celou dobu. Když motocykl jel, vozidlo bylo v klidu. V době, kdy vozidlo bylo objížďeno ze zadní strany, náhle se rozjelo a došlo ke střetu. Vozidlo bylo již nasměrováno k couvání do řady vozidel a to tak, že stálo přední částí u pravého chodníku více méně v kolmé poloze.

Rozhodnutím ředitele Okresního ředitelství Policie ČR Litoměřice ve věcech kázeňských č. 315/2008, ze dne 27. 6. 2008, byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle ust. § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích, kterého se měl dopustit tím, že dne 24. 9. 2007 kolem 14.40 v Litoměřicích v ulici Eliášova před domem č. p. 7 jako řidič vozidla zn. Škoda Fabia RZ X zastavil u pravého okraje vozovky a dále začal couvat protisměrně do kolmého stání č. 3 na protilehlé straně vozovky. Při tomto úkonu se střetl s motocyklem zn. Honda CBR 125 R, RZ X, který řídil J. K. Při nehodě došlo ke zranění řidiče motocyklu a jeho spolujezdkyně, na služebním vozidle vznikla škoda cca 20 000 Kč a na motocyklu cca 20 000 Kč. Alkohol byl vyloučen dechovou zkouškou, technická závada jako příčina dopravní nehody nebyla zjištěna ani uplatněna. Podstata přestupku spočívá v porušení ust. § 4 písm. a), b) a § 24 odst. 2, 3 a 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. Proto byl stěžovateli podle ust. § 51 zákona č. 361/2003 Sb. uložen kázeňský trest pokuta ve výši 25 000 Kč a trest zákazu činnosti na dobu 12 měsíců. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které žalovaný zamítl.

Krajský soud v Ústí nad Labem dospěl k závěru, že stěžovatel při couvání se služebním vozidlem povinnosti uvedené v ust. § 24 odst. 2, 3, 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. porušil. Z průběhu zadokumentovaného skutkového děje i samotné výpovědi stěžovatele vyplývá, že z možných způsobů zaparkování vozidla do určeného místa pro kolmé stání zvolil vzhledem k poloze místa, které je za vrcholem stoupání, způsob, kterým mohl ohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Sám stěžovatel uvádí, že místo určené k parkování služebních vozidel Policie ČR je nevhodné,

nepřehledné. Měl tudíž ve smyslu ust. § 24 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb. zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby, což však neučinil, ačkoliv ve vozidle s ním cestoval policista Mjr. Bc. R., který stěžovatele upozornil na vedle stojící zaparkované vozidlo v zápětí poté, co ucítil náraz bez toho, že by projíždějící motocykl zaznamenal nebo samotný střet s ním. V řízení bylo prokázáno a stěžovatelem nebylo zpochybněno, že vozidlo řízené stěžovatelem narazilo levým zadním rohem při couvání do boku již projíždějícího motocyklu. Z hodnocení průběhu couvání jednoznačně vyplývá, že stěžovatel při couvání ohrozil ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Žalovaný i prvoinstanční správní orgán měly dostatečně spolehlivě doloženo, a to znaleckým posudkem Ing. H., svědeckou výpovědí Mgr. H., J. K. a K. N., že způsob couvání vozidla stěžovatele byl v příčinné souvislosti s jeho střetem s motocyklem, který v nepříznivých podmínkách takto vytvořených nedokázal žádný z účastníků nehody odvrátit. Podle názoru krajského soudu znalec zcela jednoznačně a přesvědčivě odpověděl na zadané otázky. Námitky stěžovatele týkající se jízdy motocyklu jsou v projednávané věci irelevantní, neboť správní orgán I. stupně i žalovaný mohou ve smyslu ust. § 169 zákona č. 361/2003 Sb. projednávat pouze jednání mající znaky přestupku u příslušníků Policie ČR, nikoli přestupek, kterého se dopustí jiná osoba. Obě tato řízení jsou oddělená.

Při ukládání kázeňského trestu oba správní orgány vycházely ze znaleckého posudku, přičemž sankce pokuty i zákazu činnosti byly vyměřeny na samé dolní hranici zákonné sazby.

Krajský soud nepřisvědčil námitce stěžovatele, že výpověď Mgr. J. H. je v rozporu se znaleckým posudkem. Svědkyně uvedla, že v okamžiku, kdy se motocykl míjel s osobním vozidlem, začal řidič tohoto vozidla couvat a narazil do motocyklu. Svědkyně si je jistá tím, že vozidlo narazilo do motocyklu a nikoli opačně. Tento závěr potvrzuje i znalecký posudek. Zde je mimo jiné uvedeno, že se vozidlo rozjíždělo od pravého okraje místní komunikace a to couváním, čímž vjelo do koridoru pohybu motocyklu Honda, dále že řidič vozidla mohl střetu zabránit při předpokladu, že by tento jízdní manévru provedl až popojetí motocyklu tak, aby jej neohrozil. Popsaný způsob manévru couvání je v souladu s vyjádřením řidiče motocyklu J. K. v úředním záznamu ze dne 24. 9. 2007, vyjádřením K. N. v úředním záznamu ze dne 4. 12. 2007 a svědeckou výpovědí Mgr. J. H. ze dne 9. 6. 2008, u níž byl stěžovatel přítomen a kladl svědkyni otázky. Krajský soud konstatoval, že znalec vycházel z vysvětlení podaných v rámci trestního řízení, které jsou shodné s výpověďmi těchto osob v rámci kázeňského řízení. Krajský soud nepřisvědčil námitce stěžovatele, že řidič motocyklu a svědkyně Mgr. J. H. uvedli ve výpovědích v kázeňském řízení po vypracování znaleckého posudku nové skutečnosti.

Krajský soud poznamenal, že v závěru odůvodnění opatření státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Ústí nad Labem ze dne 28. 1. 2008, č. j. SZN 1057/2007-8, je uvedeno, že je zřejmé, že to byl stěžovatel, nikoli J. K., kdo zavinil dopravní nehodu. Státní zástupce proto věc postoupil ke kázeňskému potrestání služebnímu funkcionáři, neboť se stěžovatel mohl dopustit přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Podle krajského soudu oba správní orgány pochybily, jestliže ve výroku rozhodnutí uvedly pouze kázeňský trest zákazu činnosti na jeden rok bez specifikace, o jaký zákaz

činnosti jde. To je objasněno až v odůvodnění správních rozhodnutí, která jsou v tomto směru jasná, podrobná a srozumitelná. Krajský soud dospěl k závěru, že uvedené pochybení nezakládá nezákonnost či nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí. Základní podmínkou pro uložení zákazu určité činnosti je to, že se přestupce dopustil přestupku právě v souvislosti s touto činností. Jestliže se v daném případě jedná o sankci za přestupek proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, lze bez dalšího bez jakýchkoli pochybností dovodit, že se jedná o zákaz činnosti spočívající v řízení motorových vozidel. Krajský soud posoudil žalobu jako nedůvodnou a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Při popisu nehodového děje uvedl, že po ověření, že mu nic nebrání v zamýšleném zaparkování vozidla couváním na parkovací místo č. 3 započal s vozidlem na toto parkovací místo couvat. Přitom si byl samozřejmě vědom své povinnosti neohrozit ostatní účastníky silničního provozu. Stěžovatel musel v daném místě sledovat provoz v obou směrech jízdy a samozřejmě i prostor za vozidlem. Z protijedoucího směru žádné vozidlo nejelo, ze směru, kterým přijel také ne. Před dojetím k místu zaparkování jako vždy sledoval, zda za ním nic nejede. Před přjetím horizontu stoupání ulice Eliášova při vjetí do křižovatky s ulicí Tylovou za ním skutečně po celou délku ulice Eliášova od křižovatky s ulicí Palachova žádné vozidlo nejelo. Stěžovatel nesouhlasil s tím, že by charakter daného místa umožňoval couvání jen za předpokladu, že si řidič zajistí bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby. Z tohoto pohledu je nerozhodné, jestli řidič s vozidlem na místo parkování couvá nebo vjede popředu, neboť pak musí couvat z místa parkování. Na druhou stranu je zřejmé, že výhled z osobního vozidla při couvání nemůže být nikdy zcela dokonalý. Při postupném natáčení vozidla je vymezen sloupky karosérie, přítomností spolujezdce na předním sedadle, dohledovou vzdáleností na oba směry jízdy, přičemž v daném místě je směr z centra vymezen horizontem stoupání ulice Eliášova před křižovatkou s ulicí Boženy Němcové. Jde však minimálně o dohledovou vzdálenost 30 m, kterou lze považovat v daném místě za vzdálenost dostatečnou, aby při případném couvání na a z parkoviště nedošlo k ohrožení vozidel z tohoto směru přijíždějících. Zřizovatel těchto parkovacích míst musel s výhledovou vzdáleností počítat stejně jako se skutečností, že vozidla musí při parkování či výjezdu z parkovacího místa couvat. Z tohoto pohledu lze za bezpečnou vzdálenost považovat již umístění parkovacího místa č. 1.

Stěžovatel dále namítl, že z výroku prvoinstančního správního rozhodnutí kromě odkazu na jednotlivá ustanovení zákona nevyplývá, v jakém konkrétním konání či nekonání je spáchání přestupku spatřováno. Uvedl, že ve svém odvolání i v žalobě erudovaně rozebral skutková zjištění i způsoby, jak k nim správní orgány dospěly, poukázal na zásadní rozpory v důkazních prostředcích a nedostatky ve věci znaleckého posudku.

Stěžovatel odmítl závěr, že „protiprávně“ zvolil chybný způsob k zaparkování, kterým mohl ohrozit ostatní účastníky silničního provozu. Zde poukázal na to, že zřizovatelem parkoviště je správní orgán I. stupně, na stání č. 1 bylo zaparkované služební vozidlo ředitele Okresního ředitelství Policie ČR Litoměřice. Způsob zaparkování vozidla

předkem do ulice ani samotný akt couvání neohrožuje sám o sobě při dodržení dalších ustanovení o couvání vozidla ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, a to ani při parkování na prvních několika parkovacích místech s ohledem na dohledovou vzdálenost ke zmíněnému horizontu ulice Eliášova ve směru do centra. Lze však připustit, že může dojít k omezení řidiče vozidla příjížděcího od centra, který po přjetí horizontu zjistí, že v jeho směru jízdy je překážka – vozidlo zajíždějící či vyjíždějící z parkovacího místa. Zcela zavádějící je podle stěžovatele tvrzení v odůvodnění rozsudku, že on sám označil toto místo jako nebezpečné pro couvání. Stěžovatel naopak považuje takové označení místa nehody za účelové tvrzení žalovaného i správního orgánu I. stupně.

Jestliže ze znaleckého posudku vyplývá, že stěžovatel mohl zabránit střetu vozidel, pokud by jízdní manévr provedl až po projetí motocyklu, má stěžovatel za to, že zahájil-li couvání na parkovací místo v době, kdy mu nic nebránilo tento manévr provést (oba směry na rozhledovou vzdálenost byly volné), pak za dané situace a způsobu jízdy motocyklu střetu zabránit nemohl. Za jízdní manévr je přitom nutné považovat celý úsek jízdy couvajících vozidla od pravé krajnice do parkovacího místa. Svědky popisované přerušení couvání či zastavení vozidla v okamžiku, kdy je vozidlo předkem u pravé krajnice a zadní částí již nasměrováno do vymezeného parkovacího prostoru na levé straně komunikace, není ničím jiným než projevem odpovědnosti řidiče couvajících vozidla, který před dokončením manévru couvání zkontroluje, zda do vymezeného parkovacího prostoru najíždí správně.

Co se týče závěrů znaleckého posudku ohledně možnosti řidiče motocyklu zabránit střetu, považuje stěžovatel za podstatné, že řidič motocyklu byl podle znalce v případě dodržení stanovené rychlosti do 50 km/hod a reakci na situaci v silničním provozu před ním schopen na vzdálenost, na kterou měl rozhled, bezpečně zastavit. Dále stěžovatel ze závěrů znaleckého posudku dovodil, že zvolený vyhybovací manévr vlevo byl z technického hlediska nejhorší variantou, kterou mohl řidič motocyklu zvolit. Za nesprávný vývod znalce a spíše nepřipustné řešení právní otázky pak stěžovatel považoval závěr, že za situace, kdy se vozidlo Škoda Fabia rozjelo a následně zastavilo, byla reakce motocyklisty tomuto manévru úměrná a vyhybovací manévr vlevo byl z technického hlediska dané situaci adekvátní. Řidič motocyklu v situaci, kdy je v jeho směru jízdy napříč vozovkou vozidlo zcela zřejmě zajíždějící couváním do parkovacího místa na levé straně vozovky i v případě, že toto krátkodobě přeruší jízdní pohyb, nemůže za takové vozidlo vjet bez jasného kontaktu s řidičem vozidla, na základě něhož by bylo zřejmé, že řidič vozidla o příjíždění motocyklu ví a umožňuje mu zastavením vozidla projetí. Řidič motocyklu tak vědomě podstupuje neúměrné riziko, když zcela zřejmě a bez přiměřených důvodů spoléhá na to, že stihne projet.

Stěžovatel nepovažuje pro posouzení zavinění nehody za rozhodující zjištění, zda auto narazilo do motocyklu nebo naopak. Má za to, že závěry o tom, kdy zavinil předmětnou dopravní nehodu musí vycházet z řádného objasnění jednání jejich účastníků a určení, kdo a jak se na vzniku nehody podílí. Podotkl, že správní orgán není vázán právním názorem orgánu, který mu věc postoupil, zde tedy okresního státního zástupce. Na základě uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný sdělil, že v napadeném správním rozhodnutí ani v rozsudku není uvedeno, že stěžovatel protiprávně zvolil chybný způsob zaparkování. V rozhodnutí žalovaného je pouze uvedeno, že z průběhu zadokumentovaného skutkového děje i samotné výpovědi stěžovatele vyplývá, že z možných způsobů zaparkování vozidla do určeného místa pro kolmé stání zvolil vzhledem k okolnostem ten zcela nejméně vhodný způsob. Tato úvaha je významná i pro posouzení toho, zda bylo potřebné či za dané situace i nutné, přivzít k provedení jinak nebezpečného úkonu způsobilou a poučenou osobu, která ve vozidle seděla v osobě kolegy stěžovatele. Námitka z odvolání o nevhodnosti místa určeného k parkování tak vlastně zesiluje úvahu obsaženou ve výroku napadeného rozhodnutí o vině, protože na možnou nebezpečnost místa upozorňuje sám stěžovatel. Stěžovatel dále nesouhlasil se závěry znaleckého posudku, konkrétně se zodpovězením otázky, zda mohl motocyklista na danou situaci reagovat jiným způsobem a zda mohl střetu s couvajícím osobním vozidlem zabránit. K této námitce se soud vyjádřil na straně 6 a 7 napadeného rozsudku. Otázka, kdo a jak se podílel na předmětné dopravní nehodě, byla řešena v odvolacím řízení i v soudním řízení. Odpověď na ni podal právě znalecký posudek v otázce č. 9. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem z hlediska uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ustanovení § 24 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb. stanoví, že při couvání řidič nesmí ohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Odstavec 3 citovaného ustanovení stanoví, že vyžadují-li to okolnosti, zejména nedostatečný rozhled, musí řidič zajistit bezpečné otáčení nebo couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby. Odstavec 4 písm. a) stanoví, že řidič nesmí otáčet a couvat na nepřehledných nebo jinak nebezpečných místech, například v nepřehledné zatáčce a v její těsné blízkosti, před nepřehledným vrcholem stoupání pozemní komunikace, na něm a za ním.

Nejvyšší správní soud předně posuzoval charakter místa střetu vozidel z hlediska ust. § 24 odst. 3 a 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. Nepřisvědčil krajskému soudu, že sám stěžovatel místo určené k parkování označil za nevhodné a nepřehledné. Stěžovatel naopak v odvolání i v žalobě takový závěr správních orgánů odmítal.

Nejvyšší správní soud vycházel z plánku místa dopravní nehody, z něhož je zřejmé, že se místo střetu nenacházelo bezprostředně za vrcholem stoupání, přičemž dohledová vzdálenost ve směru k centru byla 30 m (z této vzdálenosti byl viditelný vrchol střechy osobního vozidla). Místo se nacházelo v zastavěné části obce, za křižovatkou ležící při vrcholu stoupání. Stěžovatel tedy mohl v souladu s tzv. principem omezené důvěry v respektování pravidel ostatními účastníky provozu předpokládat, že řidič přijíždějící ze směru od centra města přizpůsobí těmto okolnostem rychlost vozidla.

Na základě těchto skutečností se Nejvyšší správní soud neztotožnil se závěrem krajského soudu, že místo střetu je nutné považovat za nepřehledné nebo jinak nebezpečné ve smyslu ust. § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. Vzhledem k výhledovým

podmínkám spolu s předpokládanou rychlostí příjíždějících vozidel směrem od vrcholu stoupání lze očekávat, že je zde možné za zachování nezbytné pozornosti a opatrnosti provést couvání vozidla bez ohrožení bezpečnosti silničního provozu.

Nejvyšší správní soud zde poznamenává, že i při posouzení místa jako nebezpečného pro couvání by bylo vyloučeno zavinění stěžovatele z hlediska porušení povinnosti stanovené v ust. § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb. Nevědomá nedbalost je v ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona o přestupcích charakterizována tím, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. V daném místě se bezprostředně za křižovatkou nacházela parkovací stání, stěžovatel couval na třetí stání od křižovatky. První parkovací stání je vzdáleno od místa možného dohledu 23 m. Po řidiči nelze požadovat, aby i přesto, že je místo vyhrazeno k parkování, věděl, že je natolik nepřehledné či jinak nebezpečné, že zde zaparkovat nesmí, neboť i v případě vjetí na parkovací stání předkem vozidla musí následně při vyjíždění z místa vycouvat.

Nejvyšší správní soud však současně zastává názor, že pro zachování nezbytné opatrnosti je v daném místě nutno zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby. Při couvání musí řidič sledovat situaci v obou směrech pozemní komunikace, a současně věnovat pozornost samotnému umístění vozidla do místa stání. Jestliže je výhled v jednom směru omezen poměrně krátkou vzdáleností 30 m, je nutné věnovat větší míru pozornosti potenciálním vozidlům příjíždějícím z tohoto směru, což musí zajistit právě poučená osoba. Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že z vyjádření stěžovatele dne 30. 10. 2007 i v odvolání vyplývá, že motocykl vůbec nezaznamenal. Ve svém odvolání na straně 3 pak uvedl, že v postavení vozidla přes vozovku již motocykl nemohl mít ve výhledu. I tato skutečnost tedy opodstatňuje závěr, že stěžovatel nedostál povinnosti stanovené v ust. § 24 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., což bylo v příčinné souvislosti se vznikem dopravní nehody.

Nejvyšší správní soud na tomto místě poznamenává, že závěr krajského soudu i správních orgánů, že stěžovatel současně porušil povinnost stanovenou v ust. § 24 odst. 3 i v ust. § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., je vyloučen již na základě samotného znění citovaných ustanovení. Jestliže je řidič podle odstavce 3 na určitém místě povinen zajistit bezpečné couvání za pomoci způsobilé a náležitě poučené osoby, nelze současně vyslovit, že na základě odstavce 4 písmena a) zde není oprávněn couvat vůbec, a opačně.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda stěžovatel porušil povinnost stanovenou v ust. § 24 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb.

Podle ust. § 2 písm. l) zákona č. 361/2000 Sb. nesmět ohrozit znamená povinnost řidiče počínat si tak, aby jinému účastníku provozu na pozemních komunikacích nevzniklo žádné nebezpečí.

Nejvyšší správní soud považuje na základě svědecké výpovědi Mgr. H ze dne 9. 6. 2008 za prokázané, že vozidlo stěžovatele se snažilo zacouvat a srovnat se do pozice kolmo k chodníku na druhé straně, v době, kdy již bylo nasměrováno k couvání do řady vozidel a stálo přední částí u pravého chodníku více méně v kolmé poloze a bylo v klidu, přijel

motocykl, objížděl vozidlo ze zadní strany, to se dalo náhle o pohybu a tím došlo ke střetu. Tento popis vzniku dopravní nehody je v souladu s tvrzeními J. K. a K. N. Nejvyšší správní soud považuje za zásadní fakt, který vyplývá jak z uvedené svědecké výpovědi Mgr. H., tak z jejího vysvětlení podaného dne 24. 9. 2007 v rámci telefonního hovoru, že když motocykl objížděl vozidlo stěžovatele, to začalo couvat a tak došlo ke střetu.

Z ust. § 24 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb. jednoznačně vyplývá, že povinnost neohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích trvá po celou dobu couvání vozidla. Stěžovatel se tedy mylně domnívá, že tuto povinnost splnil již tím, že v okamžiku, kdy poprvé zahájil couvání z místa při kraji vozovky, žádné vozidlo neohrozil, přičemž následně mohl jedinež omezit řidiče vozidla příjíždějícího od centra, který po přjetí horizontu zjistil, že v jeho směru jízdy je vozidlo zajíždějící do parkovacího místa. Povinnost neomezit řidiče jiného vozidla, tedy tomuto nijak nepřekážet, zákon řidiči couvajícího vozidla neukládá. Stěžovatel tak neporušil povinnost stanovenou v ust. § 24 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb. tím, že v době, kdy motocykl příjížděl, tvořil v jeho jízdním pruhu překážku, nýbrž tím, že začal znovu couvat v okamžiku, kdy jej motocykl zezadu míjel.

Toto je zcela v souladu se závěrem znalce, že stěžovatel mohl zabránit střetu vozidel, pokud by jízdní manévř provedl až po projetí motocyklu tak, aby jej neohrozil. Ačkoli odpověď na tuto otázku č. 2.5.1 na straně 30 znaleckého posudku znalec formuloval pouze ve vztahu k variantě, podle níž se vozidlo stěžovatele rozjíždělo od pravého okraje místní komunikace couváním, čímž vjelo do koridoru pohybu řidiče motocyklu, je podstatné, že ze znaleckého posudku vyplývá, že stěžovatel měl zůstat s vozidlem stát až do okamžiku, kdy se již motocykl nenacházel v jeho jízdní dráze.

Z odpovědi znalce na otázku č. 4 na straně 31 znaleckého posudku i z odpovědi na otázku č. 12 na straně 34 a 35 je zřejmé, že znalec hodnotil jak první variantu, kdy se vozidlo stěžovatele plynule rozjíždělo od kraje komunikace, tak druhou variantu, kdy se rozjelo a zastavilo, a následně se opět rozjelo v okamžiku, kdy je motocykl míjel. Nelze tedy přisvědčit názoru stěžovatele, že podle znalce byl zvolený vyhybací manévř motocyklu vlevo z technického hlediska jednoznačně nejhorší variantou, kterou mohl řidič motocyklu zvolit. Tento závěr znalec vyslovil pouze pro případ, že vozidlo plynule odbočovalo od kraje komunikace. V případě druhé varianty však byla podle znalce reakce řidiče motocyklu úměrná a vyhybací manévř vlevo byl z technického hlediska dané situaci adekvátní.

Tato skutečnost je však pro posouzení zavinění přestupku stěžovatele nerozhodná, neboť bez ohledu na to, zda objíždění vozidla stěžovatele zleva bylo adekvátním řešením dané situace, byl stěžovatel povinen řidiče motocyklu neohrozit, a měl tedy při zachování náležité pozornosti a za pomoci jiné způsobilé osoby motocykl zaznamenat a zůstat s vozidlem stát až do okamžiku, kdy jej motocykl minul.

Nejvyšší správní soud dodává, že v době zpracování znaleckého posudku byla první varianta vzniku dopravní nehody podložena tvrzeními stěžovatele i Mgr. H., druhou variantu hodnotil znalec na základě popisu události řidičem motocyklu. Jestliže Mgr. H. následně ve správním řízení v rámci svědecké výpovědi tuto druhou variantu potvrdila,

nelze namítat, že skutečnosti, z nichž znalece vycházel, jsou v rozporu s výpovědí této svědkyně.

Lze tedy uzavřít, že stěžovatel porušil povinnosti stanovené v ust. § 24 odst. 2 a 3 zákona č. 361/2000 Sb. a dopustil se tak přestupku podle ust. § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích.

Stěžovatel dále vytýkal krajskému soudu i správním orgánům obou stupňů, že se nezabývaly způsobem jízdy motocyklu a s tímto spojenými námitkami vůči znaleckému posudku. Nejvyšší správní soud má za to, že otázku, zda řidič motocyklu jel takovou rychlostí, aby byl schopen adekvátně reagovat na vozidlo stěžovatele či jinou překážku provozu na pozemních komunikacích ve vzdálenosti, na kterou má rozhled, a zda objíždění vozidla stěžovatele zleva bylo přiměřeným řešením dané situace, bylo na místě řešit v rámci řízení o přestupku řidiče motocyklu podle ust. § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích. To, zda řidič motocyklu porušením zvláštního právního předpisu spoluzavinil předmětnou dopravní nehodu, je však nepodstatné při posuzování otázky, zda se uvedeného přestupku dopustil i sám stěžovatel. Míra spoluzavinění dopravní nehody je rozhodující pouze při stanovení sankce za protiprávní jednání. Zde správní orgán I. stupně vzal v úvahu, že znalec stanovil pro možné odvrácení střetu motocyklistou technické mezní hodnoty, odvrácení střetu tedy bylo na hranici možností účinného jednání jiného účastníka. Správní orgán proto stěžovateli uložil sankci pokuty i zákazu činnosti v dolní hranici zákonného rozpětí.

Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatele, že správní orgán není vázán právním názorem státního zástupce, který mu věc ke kázeňskému projednání odevzdal. Ačkoli krajský soud i odvolací správní orgán poukázaly na názor státního zástupce, že to byl stěžovatel a nikoli J. K., kdo zavinil dopravní nehodu, je nutno konstatovat, že správní orgány provedly jednak vlastní dokazování za účelem náležitého zjištění skutkového stavu a jednak vlastní úvahy o tom, zda jednání stěžovatele naplnilo skutkovou podstatu předmětného přestupku.

Nejvyšší správní soud dále konstatoval, že námitku stěžovatele, že výroky správních rozhodnutí neobsahují konkrétní popis skutku, je nutno posoudit jako nepřipustnou v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. Důvody kasační stížnosti totiž nelze rozšiřovat nad rámec žalobních bodů, lze je opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, sp. zn. 2 Azs 134/2005, publ. pod č. 685/2005 Sb. NSS). V případě nedostatku identifikace skutku v rozhodnutí jde přitom o nezákonnost, k níž soud přihlíží jen k námitce, nikoli z moci úřední (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, publ. pod č. 1546/2008 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud shrnuje, že se sice neztotožnil se závěrem Krajského soudu v Ústí nad Labem, o porušení povinnosti stanovené v ust. § 24 odst. 4 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., považuje však za jednoznačně prokázané, že stěžovatel posuzovaným jednáním porušil povinnosti stanovené v ust. § 24 odst. 2 a 3 zákona č. 361/2000 Sb. a způsobil tak předmětnou dopravní nehodu. Ačkoli se tedy Nejvyšší správní soud částečně

odchýlil od právního názoru krajského soudu, dospěl i tak k závěru, že tento postupoval správně, jestliže žalobu proti rozhodnutí žalovaného, jímž byl stěžovatel uznán vinným z přestupku podle ust. § 22 odst. 1 písm. h) zákona o přestupcích, zamítl. Nejvyšší správní soud zde zohlednil i to, že obě uložené sankce pokuty i zákazu činnosti byly vyměřeny na samé dolní hranici zákonné sazby. Skutečnost, že stěžovatel neporušil jednu z povinností označených ve výroku správního rozhodnutí, by tudíž v případě zrušení správního rozhodnutí a nového projednání přestupku neměl vliv na výši sankce.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem netrpí vadou podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

K návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti Nejvyšší správní soud pak jen pro úplnost uvádí, že s ohledem na rozhodnutí ve věci samé již o něm samostatně nerozhodoval.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 12. srpna 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu